

Čak i jednakost nadnica, onakvu kakvu zahteva Prudon, samo pretvara odnos sadašnjeg radnika prema svom radu u odnos svih ljudi prema radu. Društvo se tada shvaća kao apstraktni kapitalist.

Nadnica je neposredna posljedica otudjenog rada, a otudjeni rad je neposredan uzrok privatnog vlasništva. Stoga s jednom stranom mora pasti i druga.

2. Iz odnosa otudjenog rada prema privatnom vlasništvu sljede dalje da se emancipacija društva od privatnog vlasništva itd., od ropstva, izražava u političkom obliku emancipacije radnika ne kao da se radi o njihovoj emancipaciji; ova je, pak, u emancipaciji radnika sadržana zato što je celokupno ljudsko ropstvo involvirano u odnosu radnika prema proizvodnji, a svi ropски odnosi samo su modifikacije i konvezacije toga odnosa.

Kao što smo iz pojma otudjenog, ospotjenog rada našli pomoću analize pojam privatnog vlasništva, tako se pomoću tih dvaju faktora mogu razviti sve nacionalnoekonomske kategorije, a u svakoj ćemo kategoriji naći, kao na primjer u trgovini, konkurenciju, kapitalu, novcu, samo određeni i razvijeni izraz tih prvih osnova.

Prije nego što razmotrimo to oblikovanje, pokušajmo riješiti još dva zadatka.

1. Odrediti opću suštinu privatnog vlasništva, koja je proizašla kao rezultat otudjenog rada u njegovu odnosu prema pravom ljudskom i socijalnom vlasništvu.

2. Mi smo otudjenje rada, njegovo ospotjenje pretpostavili kao činjenicu i tu činjenicu smo analizirali. Sada pitamo kako čovjek dolazi do toga da svoj rad ospotjuje, otudjuje? Kako je to otudjenje osnovano u suštini čovjekova razvitka? Za rešenje zadatka dobili smo već mnogo time što smo pitanje o porijeklu privatnog vlasništva pretvorili u pitanje odnosa ospotjenog rada prema razvitku čovječanstva. Jer, ako se govori o privatnom vlasništvu, vjeruje se da je riječ o nekoj stvari iznad čovjeka. Kad se govori o radu, riječ je neposredno o samom čovjeku. To novo postavljanje pitanja implicira i njegovo rešenje.

ad 1. Opća suština privatnog vlasništva i njegov odnos prema istinskom ljudskom vlasništvu.